

Hvad er en problemstilling?

En problemstilling består af et eller flere spørgsmål.

Når du undersøger noget fra fortiden, er din problemstilling en hjælp i dit arbejde – bl.a. til at finde ud af, hvilke kilder du kan bruge. Men det kan spørgsmålene kun, hvis de er gode.

Åbne spørgsmål

Der er sket uoverskueligt meget i fortiden, og der findes ekstremt mange kilder, som giver oplysninger om den. Det er umuligt at undersøge alt, hvad der er sket.

Når du arbejder med historie, er det vigtigt at overveje, hvad du gerne vil finde ud af. Det gør du bedst ved at stille åbne spørgsmål. Men spørgsmålene må heller ikke være så åbne, at de bliver upræcise.

Et åbent spørgsmål er ét, som du ikke bare kan svare ”ja” eller ”nej” til.

Det skal heller ikke være et spørgsmål, som kun er ren fakta, fx ”Hvornår fik Danmark en Grundlov?” Svaret kan man jo hurtigt finde ved at slå op i en bog eller google det.

Og så er det selvfølgelig spild af tid at stille et spørgsmål, som du kender svaret på i forvejen.

Relevante spørgsmål

Spørgsmålene skal også handle om noget, der er vigtigt i historie, fx være rettet mod at få noget at vide om menneskers forhold, samfund, magt, kultur osv. på et tidspunkt i fortiden.

Det skal være muligt at belyse spørgsmålet. Der kan sagtens være flere svar. Svarene behøver ikke at være de eneste rigtige. Ofte må man nøjes med svar, der er sandsynlige eller mulige. Men det er vigtigt, at man kan argumentere for eller dokumentere svarene ved hjælp af kilder.

Spørgsmål til delemnet *Tortur*

Lad os tage et eksempel. To elever arbejder sammen i forberedelsen til prøven. De har trukket temaet *Forbrydelse og straf*, som klassen har

arbejdet med. De bestemmer sig for delemnet *Tortur*, som læreren synes, at de skal arbejde videre med.

Læreren opfordrer dog de to elever til at indkredse delemnet. Hun foreslår, at de finder nogle gode spørgsmål, der kan indgå i deres problemstilling, og bruger dem til at afgrænse delemnet.

De to elever laver hurtigt to spørgsmål:

- Hvornår brugte man tortur første gang?
- Hvordan blev tortur udviklet?

Da de spørger læreren, om spørgsmålene kan bruges, synes hun ikke, at de er så gode. Det første er et rent faktaspørgsmål, som man ikke kan svare på. Det andet lægger op til en historisk undersøgelse, men det er alt for bredt og upræcist.

På baggrund af lærerens vejledning arbejder de to elever videre med spørgsmål til delemnet *Tortur*.

Da timen er slut, når de frem til følgende:

- Hvilke grunde var der til, at de fleste europæiske stater forbød tortur i begyndelsen af 1800-tallet?
- Hvorfor anvender nogle stater stadig tortur, når det har været forbudt i mange år?

Spørgsmålene er egnede til at indgå i en problemstilling. Det første spørgsmål afgrænser delemnet til en bestemt tid og et bestemt sted. Spørgsmålet lægger også op til, at eleverne undersøger forskellige forklaringer på forbuddet mod tortur.

Det andet spørgsmål hænger sammen med, at eleverne undrer sig over, at tortur anvendes – også af stater, der har skrevet under på, at det er forbudt.

I det videre arbejde er det nødvendigt, at eleverne præciserer spørgsmålet. Fx i hvilke stater og i hvilke situationer anvendes tortur stadig? Endelig er det hensigtsmæssigt, at eleverne lader et spørgsmål som ”Hvad er tortur?” indgå i problemstillingen. Så bliver det centrale begreb tortur nemlig afklaret.

EGNET ELLER UEGNET?

Her er nogle spørgsmål. Egner de sig til at indgå i en historisk problemstilling? Begrund.

1. Har Danmark været i krig med Finland?
2. Hvilken verdensdel er størst?
3. Hvor gammel er den ældste kvinde i Danmark?
4. Hvor mange år varede den tyske besættelse af Danmark?
5. Hvor meget whisky drak Thorvald Stauning i gennemsnit om dagen?
6. Hvordan fik Margrete 1. magten i Danmark, Norge og Sverige?
7. Hvorfor kom industrialiseringen forholdsvis sent til Danmark?
8. Hvorfor uddøde dronten?
9. Hvorfor var der få tyskere, som protesterede, da det nazistiske styre i 1930'erne tog flere og flere rettigheder fra jøderne?
10. Hvorfor ventede den tyske besættelsesmagt til efteråret 1943 med at gennemføre en aktion mod de danske jøder?
11. Hvornår blev Hitler født?
12. Man har fundet resterne af Gorm den Gamle. Hvorfor har man ikke fundet resterne af dronning Thyra?
13. Var Frederik 9. afholdsmand?

EN GOD PROBLEMSTILLING?

Formuler en problemstilling, der består af 1-3 spørgsmål.

Vurder din problemstilling. Den er god, hvis den lever op til følgende kriterier:

- Lægger op til, at du arbejder med et reelt historisk problem.
- Spørgsmålene er klare og tydelige.
- Du kan få adgang til forskellige kilder, der kan bruges til at belyse problemstillingen.
- Det er realistisk, at du kan besvare problemstillingen inden for de givne rammer (bl.a. den tid, der er afsat til arbejdet).
- Problemstillingen lægger op til undersøgelser, der er relevante i faget historie.
- Problemstillingen indeholder spørgsmål på forskellige niveauer (beskrivende, forklarende, vurderende osv.)

Det er en dårlig problemstilling, hvis den:

- Lægger op til ren gengivelse af, hvad der står i en bog eller på en hjemmeside.
- Mangler fokus (ingen sammenhæng mellem spørgsmålene).
- Er for bred.
- Ikke lægger op til diskussion.
- Faktisk ikke kan besvares.
- Er upræcis.